

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUC

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLOMOUC

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

e-mail: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

DEJME ŠANCI PŘÍRODĚ

INTERAKTIVNÍ VÝUKA PŘÍRODOVĚDNÝCH PŘEDMĚTŮ NA ZŠ
CZ.1.07/1.1.04/02.0114

OLOMOUC 2011

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUC

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLOMOUC

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

e-mail: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

Mgr. Eva EHLEROVÁ
Informatika - 6. ročník

PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ OS Windows

Ve výukovém materiálu je zakomponováno 20% problematiky životního prostředí.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pracovní prostředí pracovní plochy Windows XP

- ✦ přihlášení do systému, odhlášení, vypnutí počítače
- ✦ pracovní plocha - ikony
- ✦ pracovní plocha - hlavní panel
 - tlačítko Start
 - panel s aktivačními ikonami
 - panel rychlého spuštění
- ✦ složky a soubory, operace se složkami a soubory
- ✦ okna aplikační, dialogová
- ✦ nástroj schránka
- ✦ uživatelské aplikace dodávané s Windows

Přihlášení do systému, odhlášení, vypnutí počítače

Zapnutí počítače

V dialogovém okně vyplníme:
uživatelské jméno

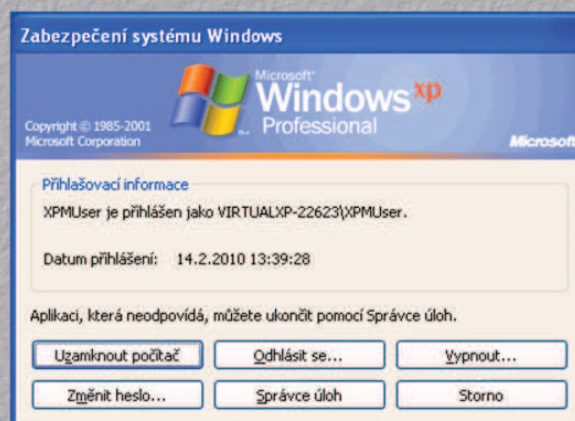
heslo
při psaní hesla se
objevují tečky

potvrdíme tlačítkem OK

A screenshot of the Windows XP login dialog box. The title bar says "Přihlášení k systému Windows". The background is blue with the Windows XP logo and "Microsoft Windows xp Professional" text. Below that, it says "Copyright © 1985-2001 Microsoft Corporation" and "Microsoft". The main area has two input fields: "Uživatelské jméno:" with the text "pc 1" and "Heslo:" with a series of dots. At the bottom, there are four buttons: "OK", "Storno", "Vypnout...", and "Možnosti <<". Red arrows point from the text on the left to the corresponding fields and buttons in the dialog box.

Ukončení práce, vypnutí počítače, další možnosti

- ✱ Vypnout
- ✱ Restartovat
- ✱ Přepnout do režimu spánku
- ✱ Uzamknout počítač
- ✱ Odhlášení uživatele
- ✱ Změna hesla
- ✱ Storno
- ✱ Správce úloh

Restart

Počítač ukončí všechny programy a znovu se nashartuje od začátku.

Počítač vyžaduje restart po instalaci některých komponent a programů.

Pracovní plocha

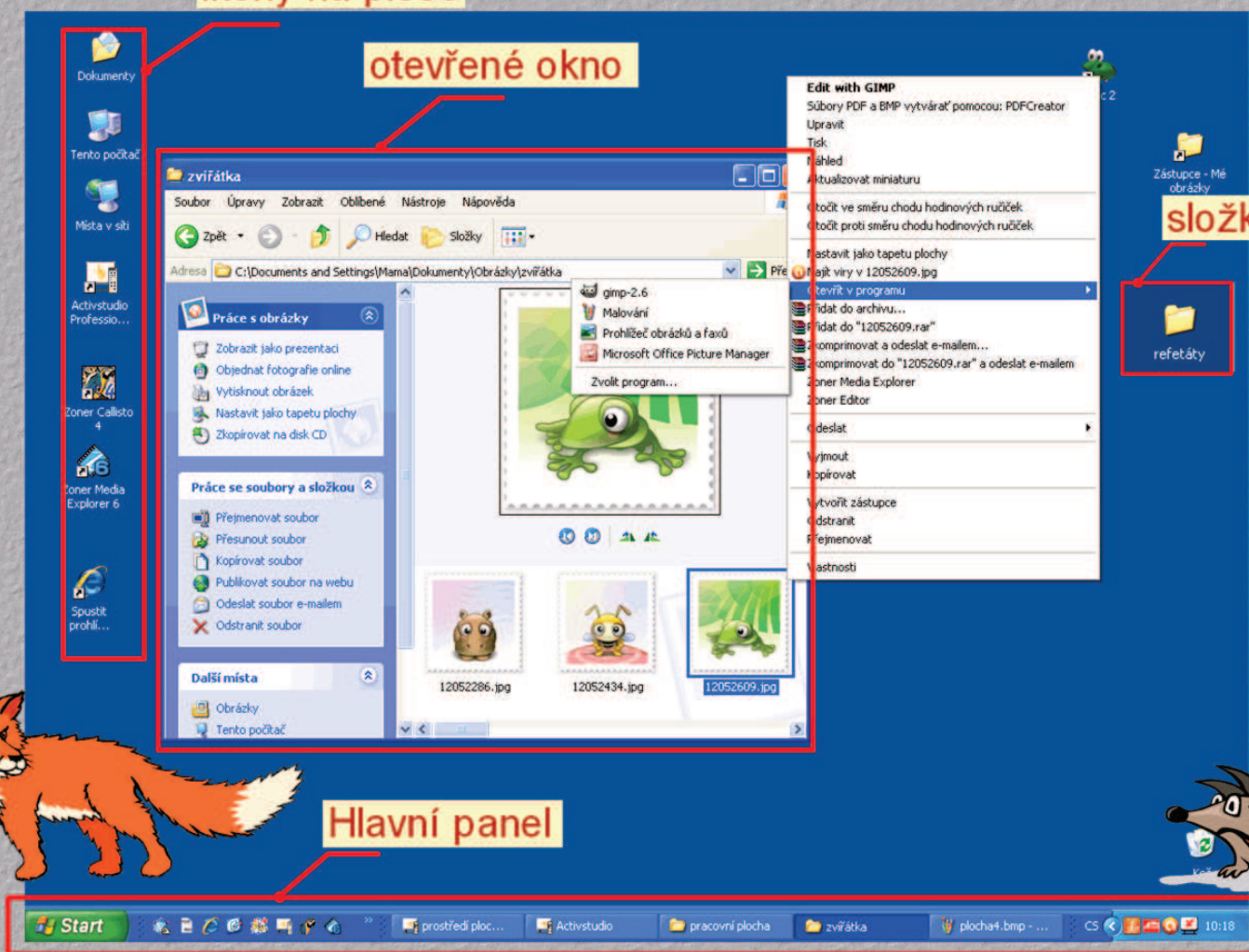
ikony na ploše

otevřené okno

složka

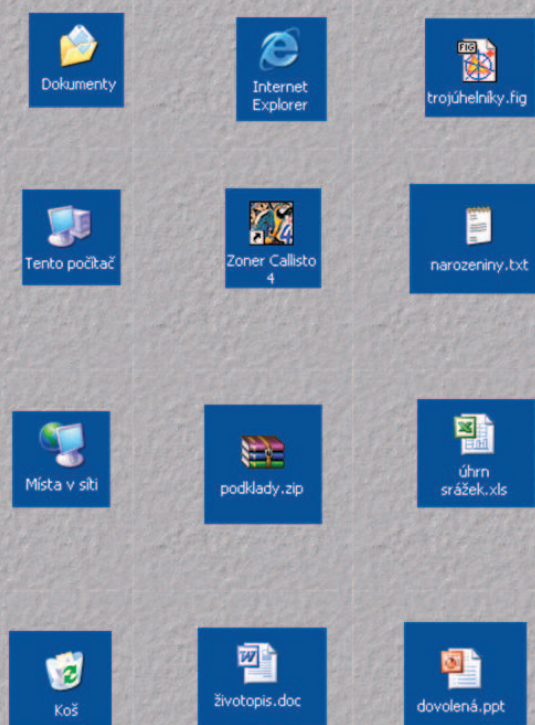
refetáty

Hlavní panel

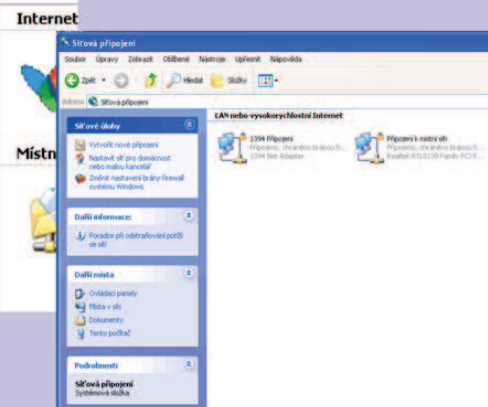
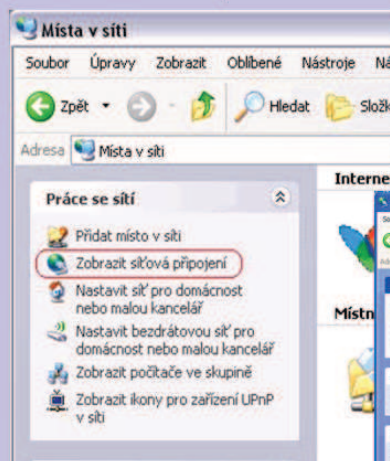
Pracovní plocha - ikony

Ikony - obrázky s popiskem, které symbolizují nějaký program, dokument, disk, ...

Ikona Místa v síti

umožní nám propojit se s jinými počítači zapojenými v síti

Ikony k ovládání počítače a nastavení některých parametrů

 Místní disk (C:)

 Vyměnitelný disk (H:)

 Disketa 3,5 palce (A:)

 Klávesnice

 Jednotka DVD-RW (E:)

 Systém

 Tiskárny a faxy

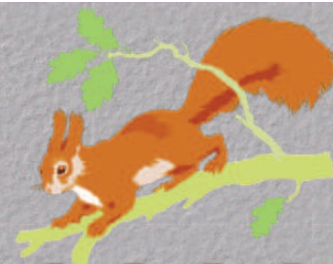
 Uživatelské účty

 Zvuky a zvuková zařízení

 Myš

 Přidat nebo odebrat programy

 Datum a čas

Ikona Datum a čas

Umožňuje nastavit správné datum a čas. Každému nově vzniklému souboru se přiřazuje aktuální datum a čas, po poslední úpravě také (snadnější vyhledávání). Zobrazení je i na hlavním panelu.

Datum a čas - vlastnosti

Datum a čas Časové pásmo Čas v Internetu

Datum

duben 2011

P	Ú	S	Č	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Čas

20 : 55 : 13

Aktuální časové pásmo: Střední Evropa (letní čas)

OK Storno Použít

Odpověz na otázky:

1) Co udělá počítač, když ho restartujeme?

- a) Počítač zobrazí okno o potvrzení akce a pak se vypne.
- b) Počítač ukončí všechny programy a znovu se nashartuje
- c) Ukončí se činnost všech programů jen některé části operačního systému zůstanou běžet

2) Jaká klávesová zkratka se používá k vyvolání správce úloh

- a) Ctrl+V
- b) Ctrl+C
- c) Ctrl+Alt+Del

3) Která ikona nám zobrazí pevné disky v počítači?

- a) Ikona Systém
- b) Ikona Tento počítač
- c) Ikona Místa v síti

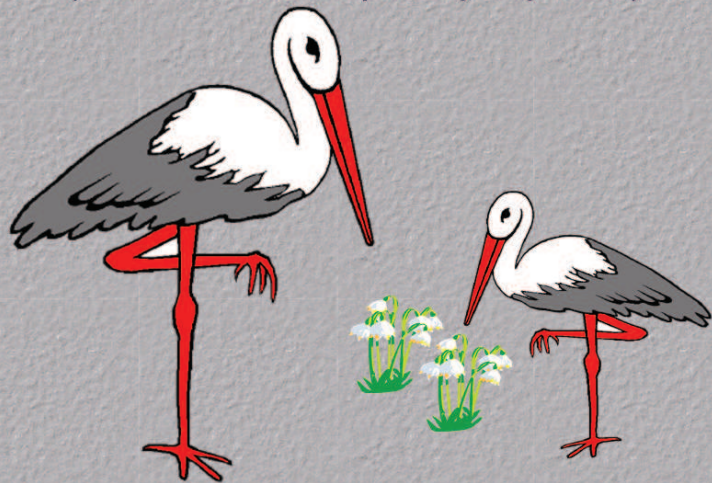

Veverky schovaly za pařez názvy ikon. Dovedeš je správně přiřadit?

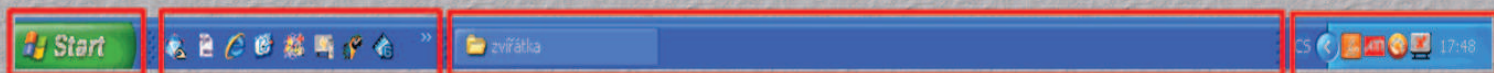

Praktické úkoly:

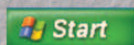
- ✦ Nastav rychlost poklepání myši
(Start - Ovládací panely - myš)
- ✦ Zjisti velikost volného místa na disku (C:)
(Tento počítač - místní disk (C:))
- ✦ Zjisti typ procesoru a název počítače
(Start - Ovládací panely - Systém)

Pracovní plocha - hlavní panel

- * **tlačítko Start** - po kliknutí se rozevře okno s položkami

- * **panel snadného spuštění** - rychlý přístup k často používaným aplikacím

- * **panel úloh** - prostor mezi panelem snadného spouštění a aktivačními ikonami, jsou zde tlačítka spuštěných aplikací

- * **panel s aktivačními ikonami** - regulace hlasitosti, nastavení času a klávesnice, ikony antivirového programu, atd.

Tlačítko Start - můžeme spouštět programy, nastavit počítač, použít nápovědu, vyhledat soubory

otevře se složka s dokumenty

vypíše se seznam naposledy použitých dokumentů

zobrazí naposledy použité programy

otevře se složka s obrázky

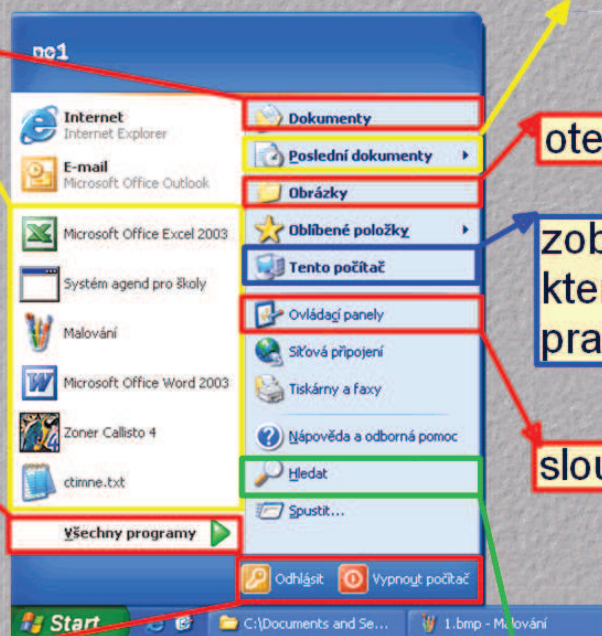
zobrazí všechny programy, které jsou nainstalovány v počítači

zobrazí všechny disky, se kterými může počítač pracovat

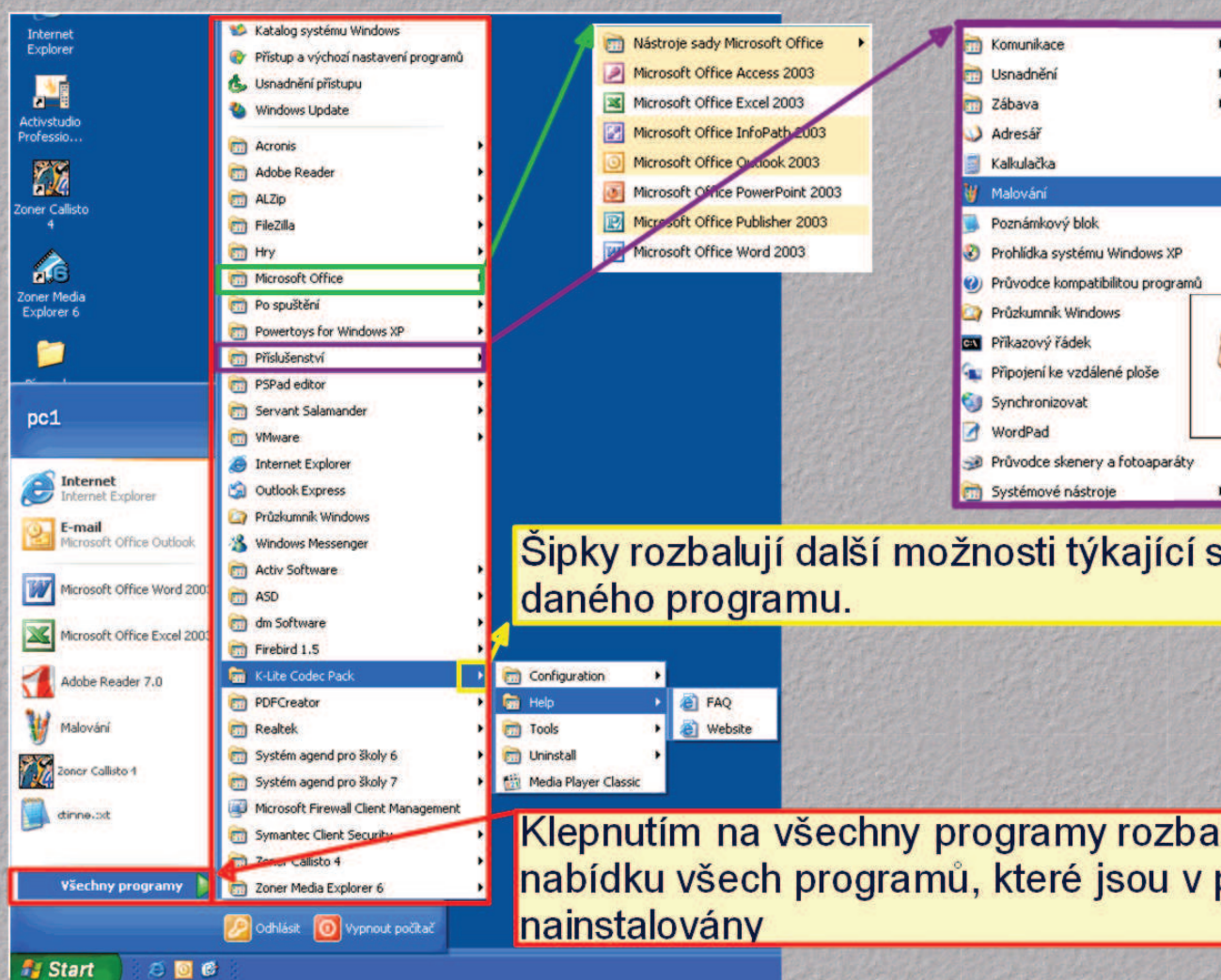
slouží k nastavování počítače

možnost vypnutí nebo odhlášení

využijeme v případě, když hledáme vytvořený dokument a nevíme, kam jsme ho uložili

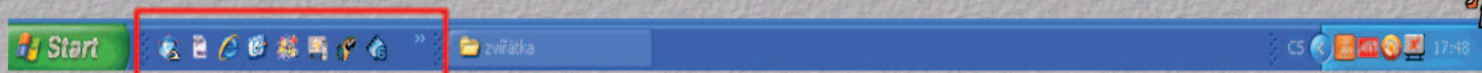
Rozevřená nabídka Start - Všechny programy

Šipky rozbalují další možnosti týkající se daného programu.

Klepnutím na všechny programy rozbalíme nabídku všech programů, které jsou v počítači nainstalovány

Panel snadného spuštění

- ✱ slouží k rychlému přístupu k často používaným aplikacím
- ✱ jsou zde zástupci programů, stačí na ně jednou kliknout

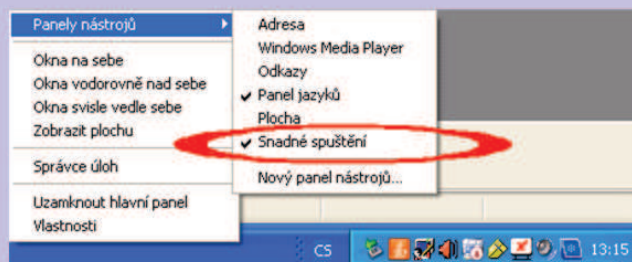
Umístění ikony do panelu snadného spuštění

Úprava panelu snadného spuštění

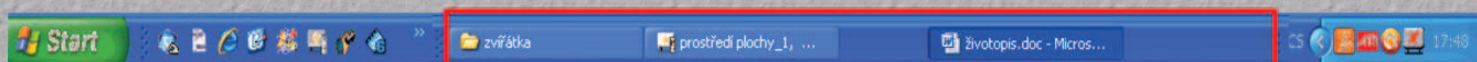
Umístění ikony do panelu snadného spuštění

Klikneme pravým tlačítkem myši do volného místa na hlavním panelu, z nabídky vybereme - **panely nástrojů - snadné spuštění** (musí být zaškrtnuto). Levým tlačítkem myši uchopím ikonu a táhnu ji do panelu snadného spuštění.

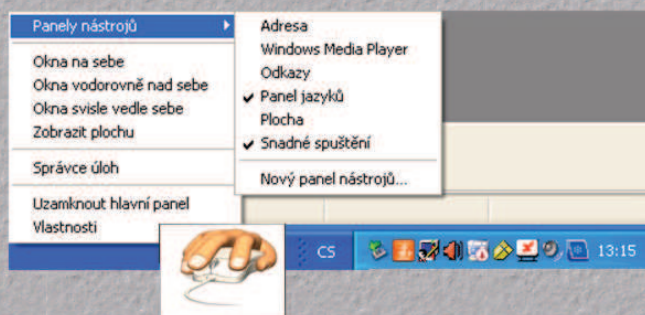

Panel úloh

Je to prostor na hlavním panelu mezi panelem snadného spouštění a aktivačními ikonami, jsou zde tlačítka všech spuštěných aplikací. Tlačítkem okno aktivujeme, okno se posune do popředí a můžeme s ním pracovat.

Klikneme pravým tlačítkem do volného místa na hlavním panelu a z nabídky můžeme vybrat:

Uspořádání oken na ploše

- Okna na sebe
- Okna vodorovně nad sebe
- Okna svisle vedle sebe

Panely nástrojů

Uzamknout hlavní panel

Zobrazit plochu

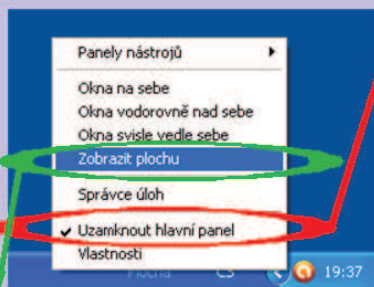
Vlastnosti

Správce úloh

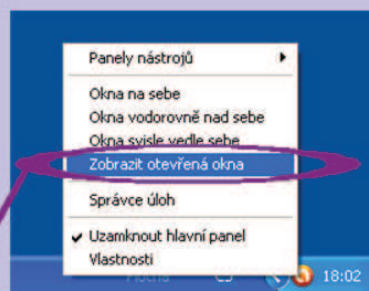
Uzamknout hlavní panel

Pokud budeme mít zatrhnuto tuto možnost nebude možná úprava hlavního panelu.

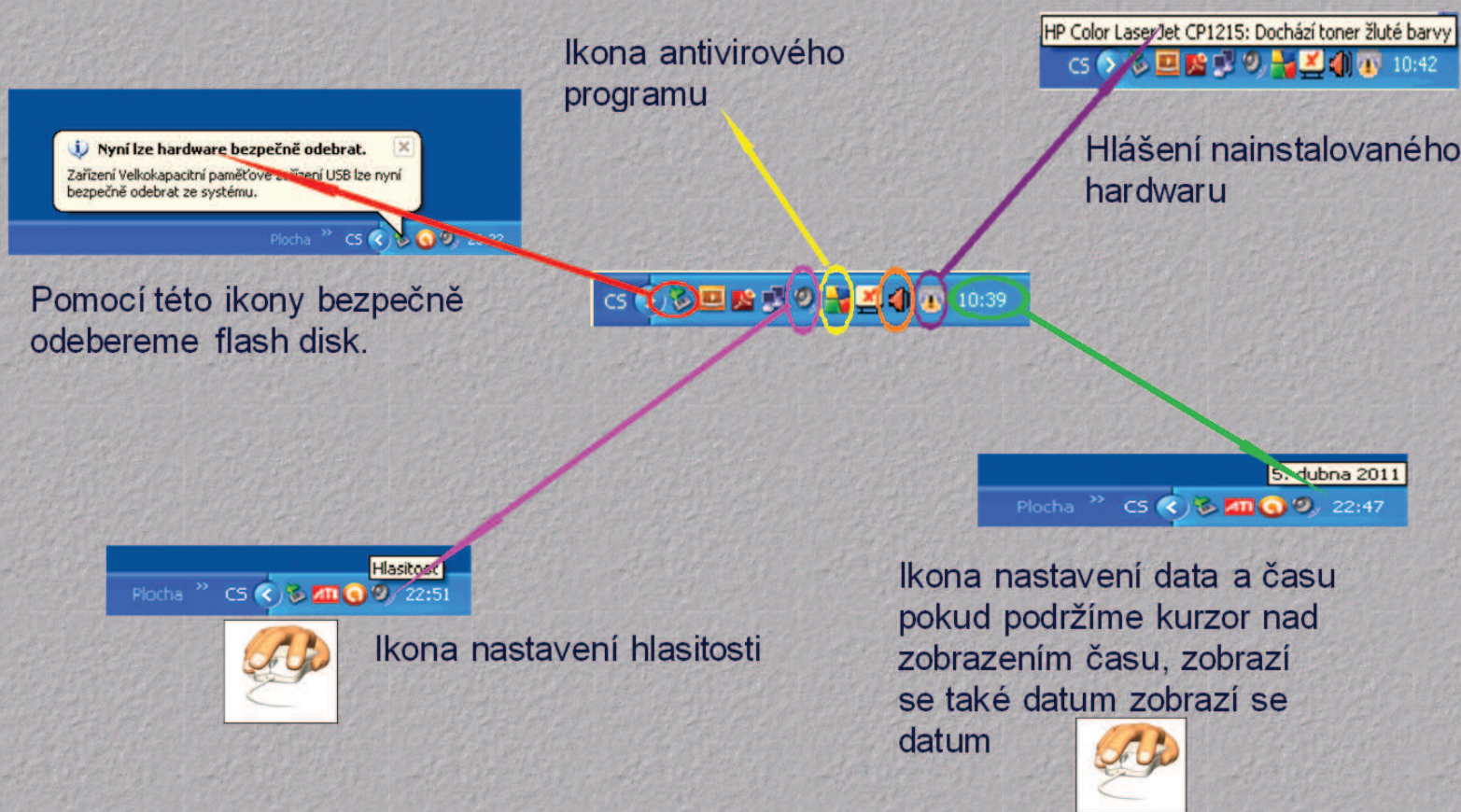
Zobrazit plochu

Minimalizuje otevřená okna na ploše do hlavního panelu.

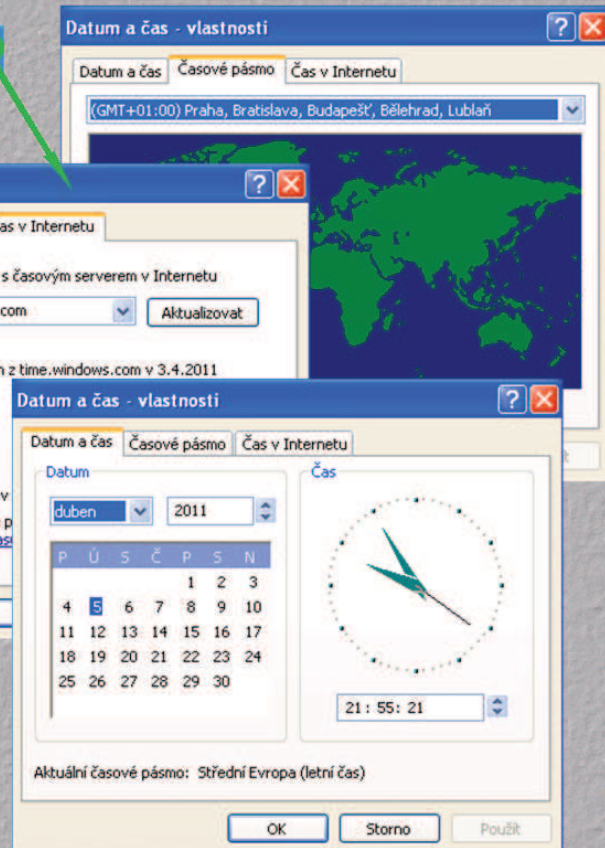
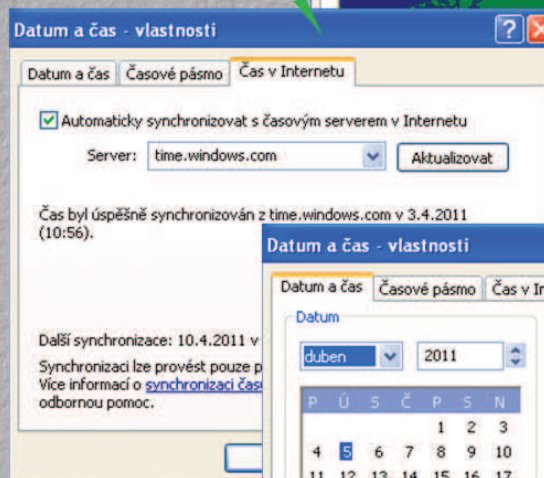
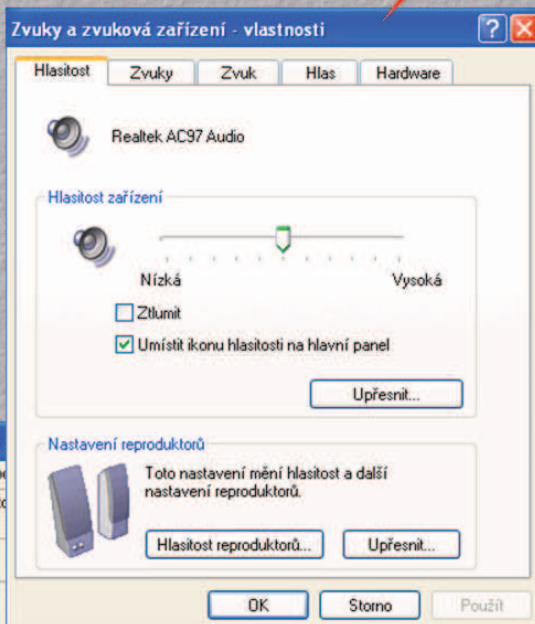

Otevře minimalizovaná okna zpět na plochu.

Panel informací a nastavení (panel s aktivačními ikonami) - regulace hlasitosti, nastavení času a data, ikony pomocných programů potřebných pro práci s počítačem, připojení k síti, ikony hardware, ... atd.

Nastavení hlasitosti zvukové karty, reproduktorů, mikrofonu, ...

Správný datum a čas nastavíme na kartě Datum a čas. Čas také můžeme synchronizovat s časovým serverem v internetu. Každému vytvořenému souboru je přiřazen aktuální datum a čas při posledním uložení.

Otázky:

1) Jsou v nabídce Start - Všechny programy zobrazeny všechny programy nainstalované v počítači?

- a) všechny
- b) naposledy používané
- c) oblíbené

2) Pokud bude v hlavním panelu zatržena možnost uzamknout hlavní panel, co nemohu udělat?

- a) Minimalizovat otevřená okna do hlavního panelu
- b) nastavovat datum a čas pomocí hlavního panelu
- c) vkládat zástupce programů do panelu snadného spouštění

3) jak se jmenuje panel s rychým přístupem k nejčastěji používaným program

- a) panel nabídek
- b) panel s aktivačními ikonami
- c) panel rychlého spouštění

4) Kde se zobrazují tlačítka spuštěných programů?

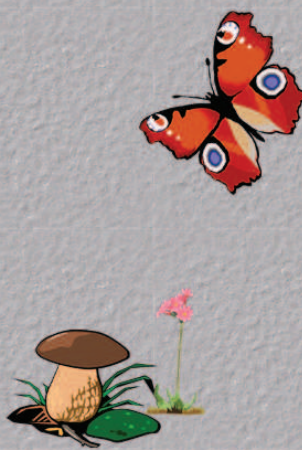
- a) na ploše
- b) ve složce programy
- c) na hlavním panelu

Správná řešení

Praktické úkoly:

- ✦ Poklepej na ikony na ploše - Tento počítač, Dokumenty, Místa v síti. Uspořádej okna na sebe a potom svisle vedle sebe.
- ✦ Zobraz plochu.
- ✦ Do panelu snadného spouštění přidej ikonu MS Wordu.
- ✦ Spusti Správce úloh a ukonči úlohu Tento počítač. Zobraz otevřená okna a zavři je.

Složka

Složky potřebujeme, aby jsme udrželi v počítači pořádek. Do jednotlivých složek ukládáme soubory, které k sobě patří. Každá složka může obsahovat další složky (podsložky).

Vytvoření nové složky

1. způsob

2. způsob

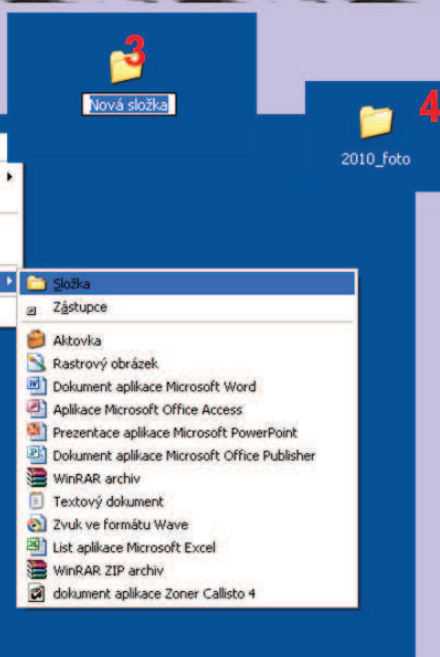
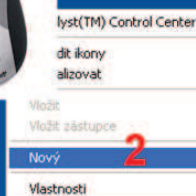
Vytvoření složky

1. **Pravým tlačítkem** myši klepneme na místo, kde chceme složku vytvořit.

2. V místní nabídce vybereme **Nový - Složka**.

3. Objeví se ikona složky.

4. Hned ji pojmenujeme a ukončíme klávesou **Enter**.

Přejmenování složky

Označení složky

Otevírání složky

Kopírování složky

Přesouvání složek

Zástupce složky z místní nabídky
přenesením

Vymazání složky

Přesouvání složky

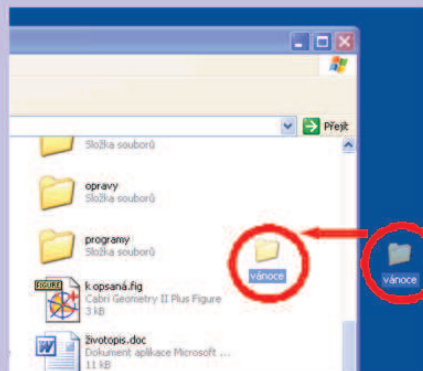
Při přesunu se složka
přemístí z původního místa
na místo nové.

Místní nabídka

Na složku kliknu pravým tlačítkem,
z nabídky vyberu **vyjmout** (Ctrl+X),
složka zesvětlá a kurzor přemístím
na prázdné místo v cílové složce a
pravým tlačítkem myši vyberu
nabídku **vložit** (Ctrl+V).

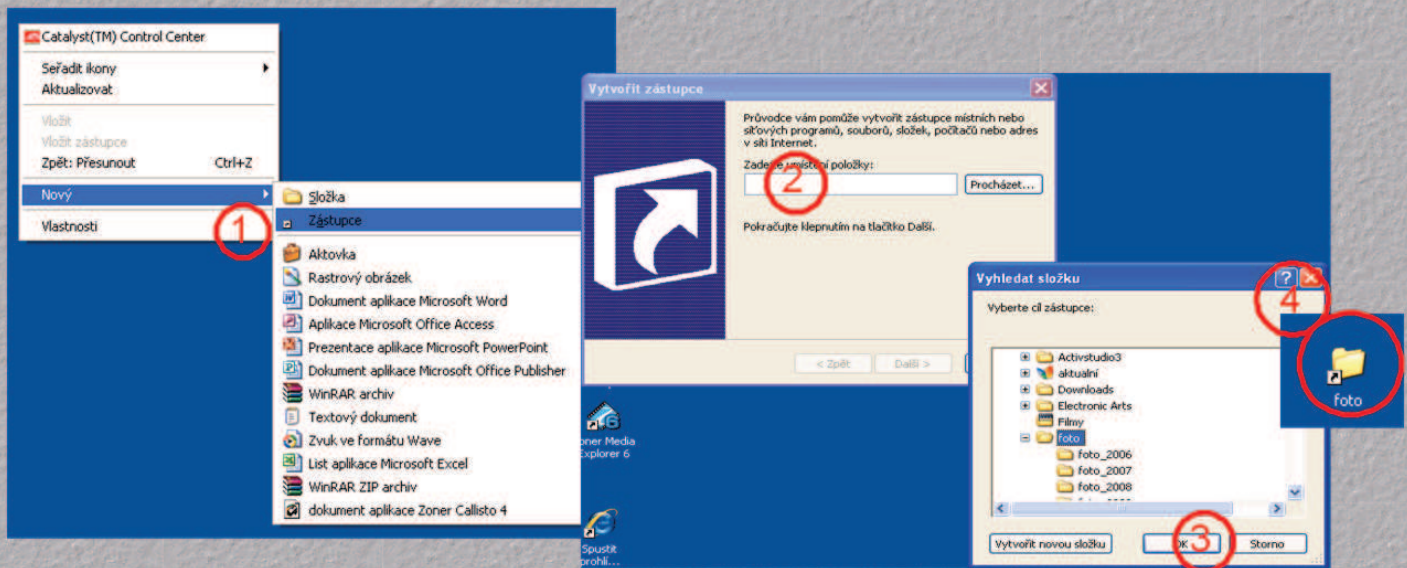
Přetažením myši

Uchopíme složku levým
tlačítkem, držíme a
pustíme na prázdném
místě cílové složky.

Zástupce složky Vytvoření zástupce z místní nabídky.

Zástupce je ikona, která nás **odkazuje na umístění** nějaké složky(souboru) v počítači.

- 1 Na ploše klepneme pravým tlačítkem, z místní nabídky vybereme Nový - Zástupce.
- 2 V dialogovém okně klikneme na Procházet vyhledáme cestu ke složce, které chcete vytvořit zástupce
- 3 Klepneme na další a pojmenujeme a dáme dokončit.
- 4 Na ploše vznikne zástupce složky. **V levém dolním rohu má černou šipku.**

Otevírání složky

Složku otevřeme dvojklikem nebo označíme a z místní nabídky vybereme otevřít.

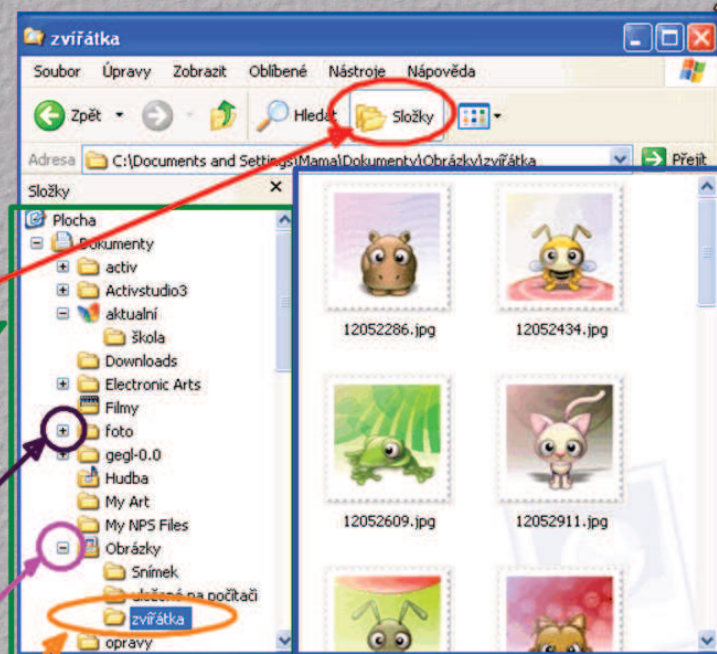
V počítači je uloženo mnoho složek a podsložek, proto je vhodné pro větší přehlednost zapnout tlačítkem **Složky** v panelu nástrojů **okno stromové struktury složek**. Jsou tu zobrazeny všechny disky a složky v počítači.

+ složka obsahuje podsložky

- složka rozbalena

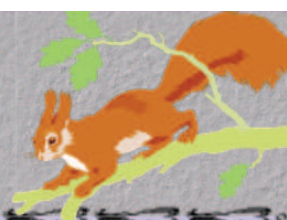
Označená složka ve stromové struktuře má zobrazený obsah v pravé části okna (včetně souborů, ty nejsou ve stromové struktuře zobrazeny).

Poklepáním (dvojklikem) se otevrou všechny objekty. Jedním kliknutím se otevrou složky ve stromové struktuře a v nabídce Start.

Okno programu

V operačním systému Windows se každý program otvírá v okně. Všechna okna vypadají podobně.

Titulkový pruh

Pruh nabídek programu

Pruh nabídek programu

Obsahuje povely a volby spuštěného programu. Různé programy mají různé nabídky (uložení, kopírování, tisk....) .

Panel nástrojů

Obsahují tlačítka povelů, které jsou umístěny i v menu z pruhu nabídek, ale jejich použití je z panelu nástrojů rychlejší.

Stavový řádek

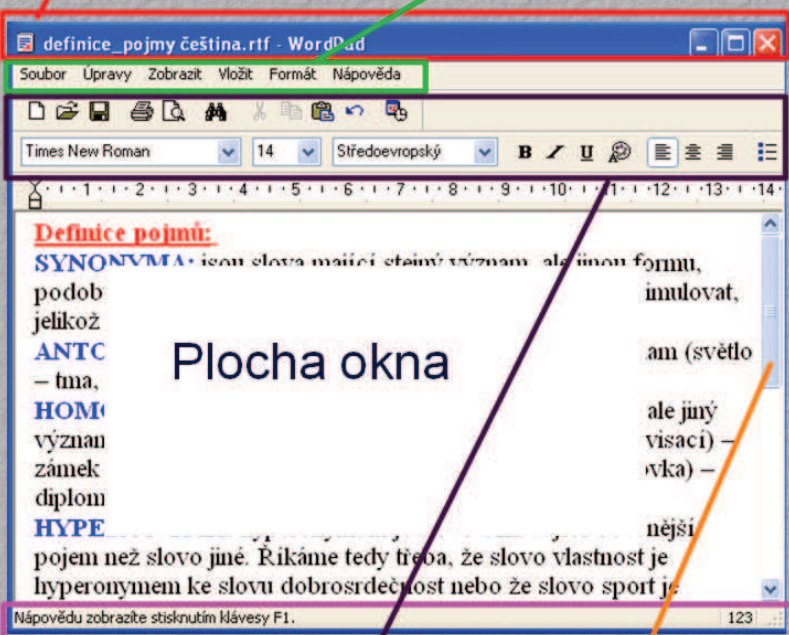
Zobrazují se tu aktuální informace o programu.

Plocha okna

Panel nástrojů

Stavový řádek

Posuvník

Dialogové okno

slouží pro zadávání hodnot, výběry a nastavení při práci s OS Windows XP. Nastavené hodnoty je třeba potvrdit OK nebo použít.

Zaškrťovací pole - čtverečcích zaškrtneme vybrané možnosti (více možností)

Zaškrťovací pole - kolečko přepínače
- dovolí vybrat jen **jednu** z možností

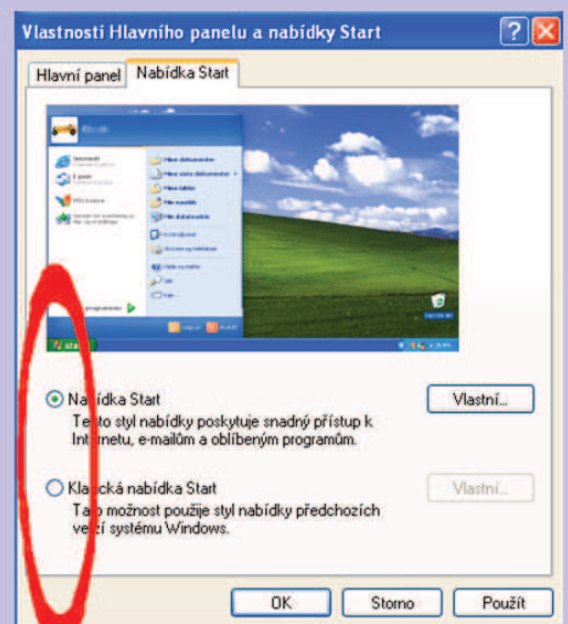
Zadání číselné hodnoty do připraveného pole, většinou bývá předepsána. Měníme ji šipečkami nahoru, dolů

Ve výběrovém poli - vybíráme požadovanou hodnotu (jedna možnost)

Zadání textu do připraveného pole

Posuvník - zvyšuje nebo snižuje hodnotu

Zaškrťovací pole - Přepínače

Schránka

Schránka je dočasný odkládací prostor (nevidíme obsah), do kterého si můžeme uschovat soubory a složky k dalšímu použití.

Zůstanou ve schránce tak dlouho, dokud je nepřepíšeme jiným objektem nebo nevypneme počítač. Objekty ze schránky můžeme vyjímat opakovaně.

Kopírovat - dojde k úschově zvolených dat do schránky, přičemž se tato data na původním místě nemění.

Vložit - data uložená ve schránce se vloží na požadované místo, přičemž obsah schránky zůstává nezměněn.

Vyjmout - dojde k úschově dat do schránky, přičemž se tato data na původním místě mažou.

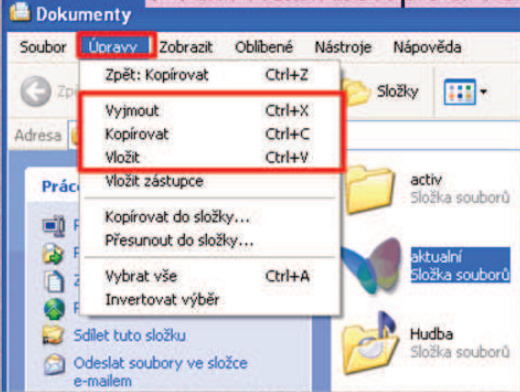

Akce	Nabídka Úpravy	Místní nabídka	Panel nástrojů	Klávesová zkratka
Kopírování	<u>K</u> opírovat	<u>K</u> opírovat		Ctrl + C
Vyjmout	<u>V</u> yjmout	<u>V</u> yjmout		Ctrl + X
Vložení	<u>V</u> ložit	<u>V</u> ložit		Ctrl + V

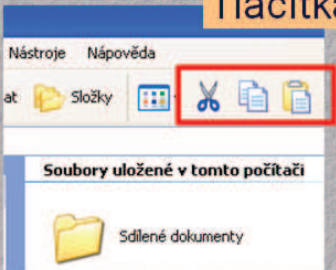
Schránka se může používat jak v rámci jednoho programu (aplikace), tak mezi více programy.

Používáme ji při správě souborů a složek a při úpravě souborů v jednotlivých aplikacích. Do schránky můžeme nakopírovat celé soubory nebo jejich části. Objekty pak vkládáme na místo kurzoru.

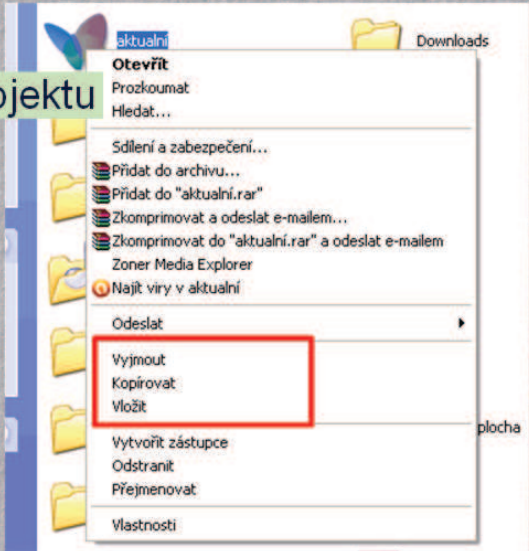
Pruh nabídek pod volbou Úpravy

Tlačítka na panelu nástrojů

Místní nabídka objektu

Akce	Klávesová zkratka
Kopírování	Ctrl + C
Vyjmnutí	Ctrl + X
Vložení	Ctrl + V

Příslušenství

Součástí operačního systému Windows jsou jednoduché programy.

Spustíme je: Start → Programy → Příslušenství

Program **Malování** je určen k vytváření a úpravě rastrových obrázků. Program má omezené funkce.

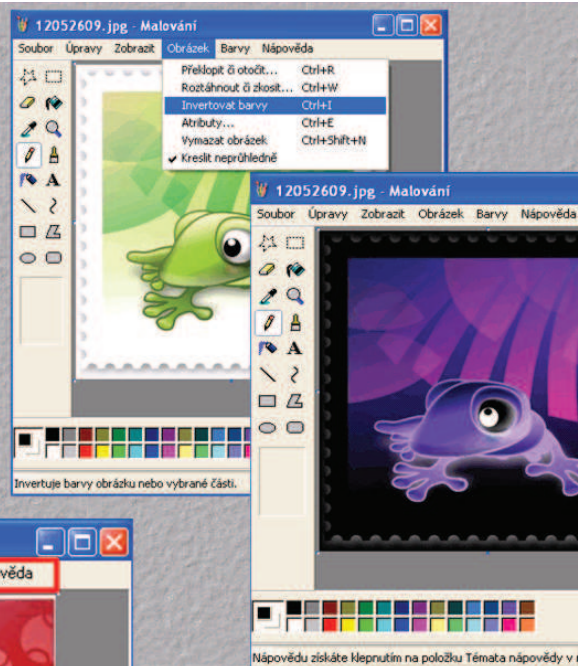
Pruh nabídek můžeme překlápět nebo otočit obrázek, zvolit velikost kreslicího plátna, je zde lupa pro přesnější kreslení, ...

Panel nástrojů

Tlačítka nástrojů pro malování

Vlastnosti právě vybraného nástroje

Panel barev

Nástroj vybereme klepnutím myši na tlačítko na panelu.

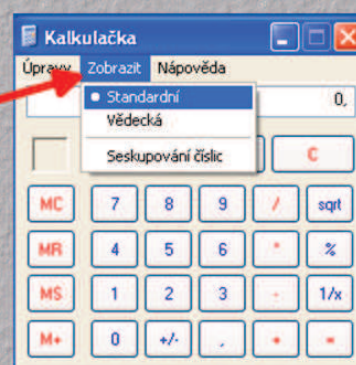

Kalkulačka

je jednoduchý program, který má stejné funkce jako kalkulačka, kterou běžně používáme. Vybíráme ze dvou typů standartní nebo vědecká.

Přepínáme v menu zobrazit kde můžeme také přepnout do jiné číselné soustavy.

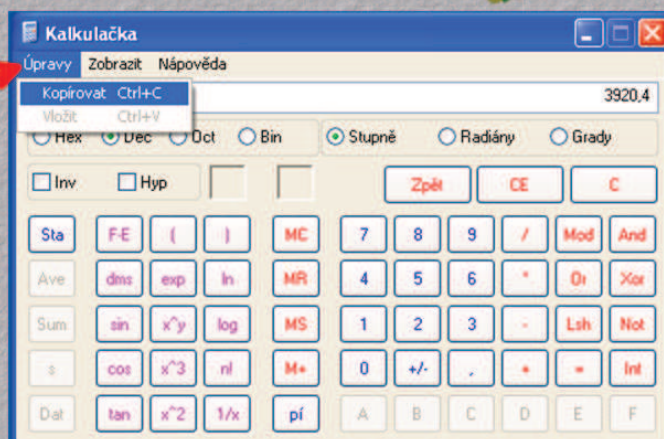
standartní

Číslice zadáváme z klávesnice počítače nebo přímo klikáním na jednotlivá tlačítka

vědecká

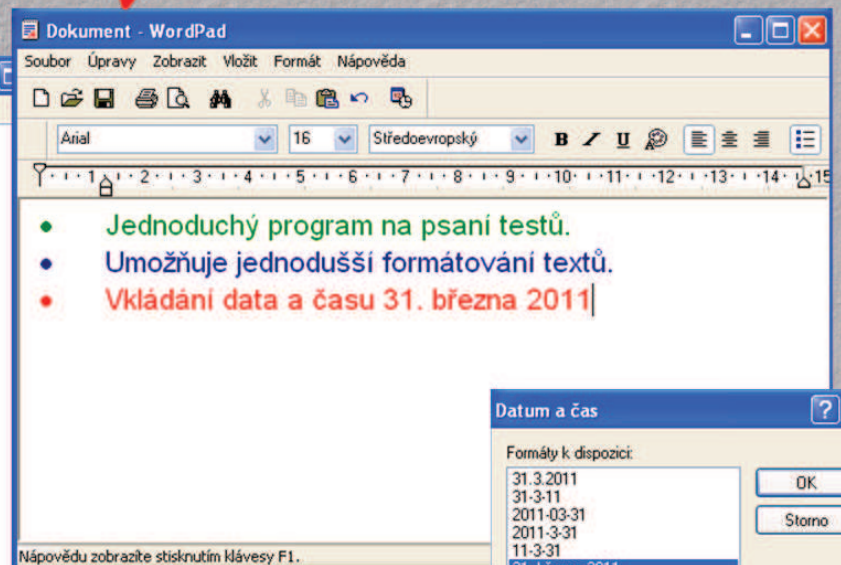
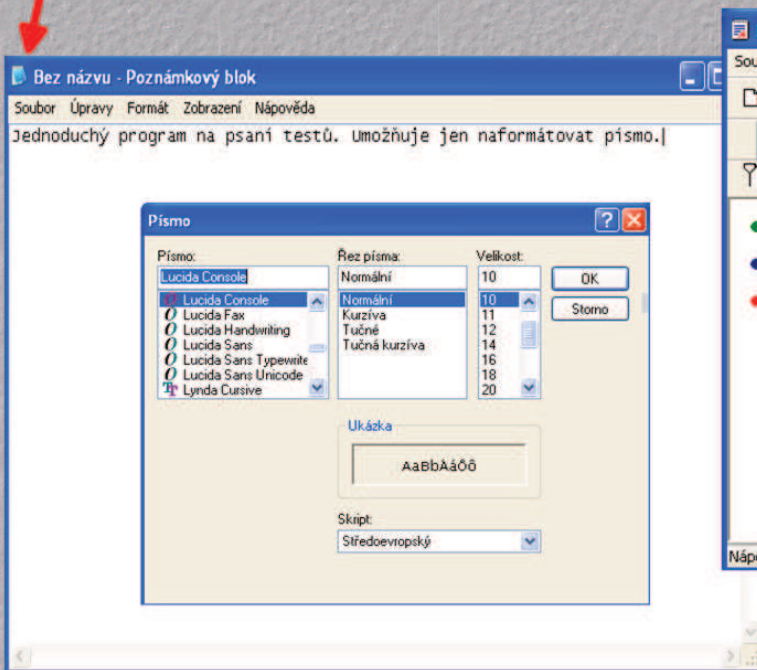
Výsledek můžeme přenést do jiného souboru v menu Úpravy - Kopírovat

Poznámkový blok a WordPad jsou programy k psaní textů.

Poznámkový blok je jednoduchý textový editor. Má málo funkcí umožňuje jen formátovat písmo.

WordPad se používá k psaní jednoduchých textů umožňuje vkládání obrázků, formátování písma a omezené formátování odstavců.

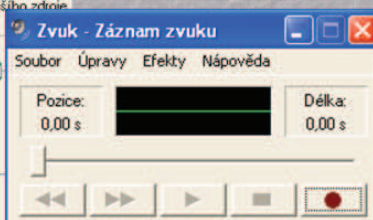
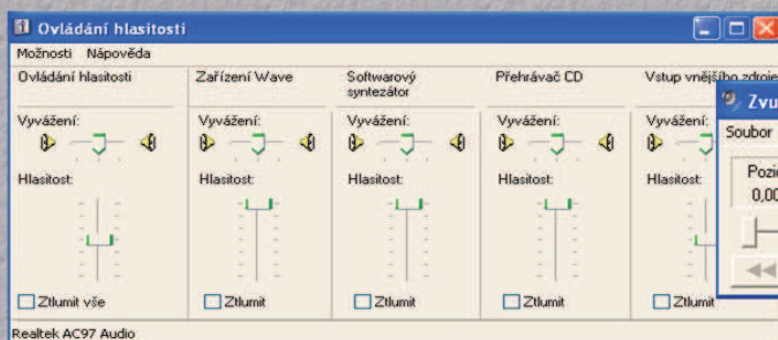
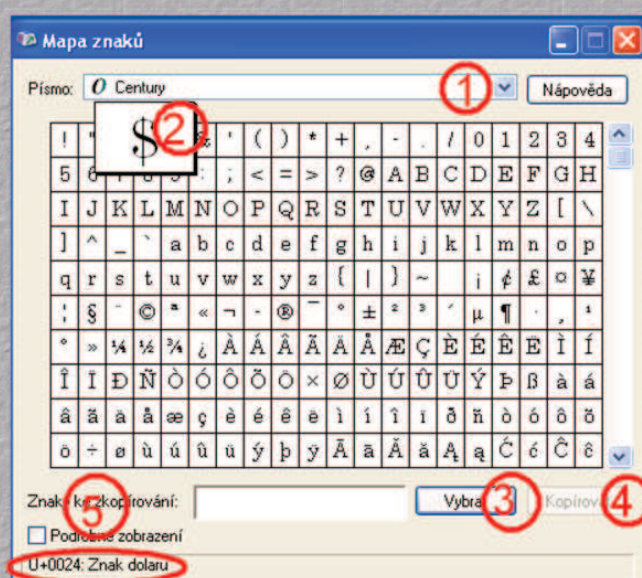
Mapa znaků

Start - Všechny programy - Příslušenství - Systémové nástroje - Mapa znaků

Na klávesnici nejsou všechny znaky, které občas potřebujeme.

1. vybereme písmo
2. vybereme znak
3. tlačítko Vybrat
4. tlačítko Kopírovat
(vložíme do dokumentu)
5. můžeme zapsat přímo do dokumentu pomocí znaku

Záznam zvuku - pokud máme mikrofon, můžeme si nahrát zvuk.

Procvičování

1. Na ploše zkopírujeme složku dovolená do schránky. Pak ji ze schránky vložíme do složky foto. Jaký bude obsah schránky po této akci?

- a) Schránka bude prázdná
- b) Ve schránce budou všechny zkopírované soubory od zapnutí počítače
- c) Ve schránce bude složka dovolená

2. Co se stane, když označím složku a stisknu Ctrl+X

- a) Složka se přenesení do schránky
- b) Složka se zkopíruje do schránky a zůstane zachována i na původním místě
- c) Ještě jednou se vloží ta samá složka

3. Označíme na ploše složku Dovolená a stiskneme Ctrl+C, potom si otevřeme složku dokumenty stiskneme Ctrl+V. Co se stane se složkou Dovolená?

- a) Složka z plochy zmizí a objeví se ve složce Dokumenty
- b) Složka zůstane na ploše a zobrazí se ve složce Dokumenty
- c) Složka zůstane na ploše, vloží se do složky Dokumenty, zmizí ze schránky

4. Jak poznáme zástupce složky na ploše?

- a) složka má jiný obrázek
- b) složka má v pravém dolním rohu šipku
- c) složka má v levém dolním rohu šipku

5) Jaké tlačítko minimalizuje okno?

- a) Tlačítko se dvěma rámečky
- b) Tlačítko s vodorovnou čárkou ve spodní části
- c) Tlačítko s křížkem

6) Kolik možností lze zaškrtnout v zaškrťovacím poli s kroužky (přepínač).

- a) Několik
- b) Jednu
- c) Dvě

7) Potřebujeme zkopírovat jen některé objekty ze složky. Objekty nejsou vedle sebe. Jak budu postupovat?

- a) Všechny ikony přetáhnu myší obdélníkem a stisknu Ctrl+V vyberu ty ikony, které nepotřebuju
- b) Označím jednu ikonu, kterou chci vybrat, stisknu tlačítko Ctrl+C a klikám na ikony, které chci označit
- c) Označím jednu ikonu, kterou chci vybrat, stisknu tlačítko Ctrl a klikám na ikony, které chci označit a potom Ctrl+C

8) Minimalizované okno

- a) zanechá na ploše zástupce
- b) zůstane na ploše, ale zmenší se
- c) umístí se do tlačítka na hlavním panelu

9) Klávesová zkratka pro kopírování

- a) Ctrl+C
- b) Ctrl+V
- c) Ctrl+X

10) Kolik místa se uvolní na disku počítače, když do koše odstraníme 3 soubory po 3 Mb?

- a) žádné
- b) 9 Mb
- c) 6 Mb

11) Které z programů jsou dodávány s operačním systémem?

- a) Malování a Word
- b) Kalkulačka a WordPad
- c) Solitaire a Adobe Reader

12) Můžeme vkládat do poznámkového bloku obrázky?

- a) ano
- b) ne
- c) jen ty, které byly vytvořeny v programu Malování

13) Cesta k otevření programu Malování

- a) Start - Všechny programy- Malování
- b) Start - Všechny programy- Příslušenství - Malování
- c) Start - Všechny programy- Příslušenství - Zábava -Malování

Správná řešení

Praktické úkoly:

- ✦ V programu Malování nakresli strom, zkopíruj ho a vytvoř les. Obrázek lesa zkopíruj a otevři program WordPad. Napiš zeleně "Naše lesy" a vlož pod něj obrázek lesa.
- ✦ Stromy zachycují prach a mikroorganismy. Hektar smrkového lesa dokáže vázat až 32 000 kg popílku. Bukový les na téže ploše dvakrát tolik. Kolik tun popílku pohltí 17 hektarů bukového lesa? (<http://www.rimov.cz/dokumenty/informacni-listy-2008>) Otevři program Kalkulačka, vypočítej zadanou úlohu a výsledek pomocí programu zkopíruj a vlož do odpovědi pod obrázek.
- ✦ Dokument ulož pod svým jménem a vlož do zástupce své třídy na ploše.

Zdroje:

<http://www.google.cz/images>

Galerie MS Windows XP

Maca, R; Zedníček, R; Palas, M: Windows 2000, Grada

Kovářová, L: Informatika pro základní školy, ComputerMedia

Berný, L: Informatika, Svoboda Servis

